

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1326/2023
14.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Влаховић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Управа за извршење кривичних санкција, Казнено-поправни завод у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 106/20 од 22.05.2020. године, у седници одржаној 14.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 106/20 од 22.05.2020. године као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 106/20 од 22.05.2020. године у делу става првог изреке којим је потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу (став трећи изреке) и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2629/14 од 05.06.2019. године у ставу трећем изреке, тако што **СЕ УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца АА из ..., па се обавезује тужена Република Србија, Министарство правде, Управа за извршење кривичних санкција, Казнено-поправни завод у Београду, да тужиоцу на име накнаде трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада исплати и то:

- за фебруар 2013. године износ од 24.630,00 динара са законском затезном каматом од 05.03.2013. године до исплате,

- за март 2013. године износ од 24.630,00 динара са законском затезном каматом од 05.04.2013. године до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија, Министарство правде, Управа за извршење кривичних санкција, Казнено-поправни завод у Београду да тужиоцу АА из ..., накнади трошкове ревизијског поступка од 12.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду ПП 2629/14 од 05.06.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужена обавезана да тужиоцу на име исплаћене накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор за 2011. годину исплати износ од 496,66 динара као износ законске затезне камате обрачунате на главницу од 19.503,25 динара од 09.11.2013. године до 30.12.2013. године. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу исплати износ од 1.471,73 динара на име законске затезне камате за период кашњења на име исплаћеног износа трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада од 24.630,00 динара за период од 05.01.2013. године до 25.04.2013. године и износ од 1.066,01 динара на име законске затезне камате за период кашњења на име исплаћеног износа трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада од 24.630,00 динара за период од 05.02.2013. године до 25.04.2013. године. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада исплати и то: за фебруар 2013. године износ од 24.630,00 динара са законском затезном каматом од 05.03.2013. године до исплате и за март 2013. године износ од 24.630,00 динара са законском затезном каматом од 05.04.2013. године до исплате. Ставом четвртим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 63.701,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 106/20 од 22.05.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврђена је првостепена пресуда у ставовима првом, другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, укинута је решење о парничним трошковима садржано у ставу четвртим изреке првостепене пресуде и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу којим је потврђен став трећи изреке првостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. ЗПП због потребе уједначавања судске праксе.

Врховни суд је утврдио да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20, 10/23 – други закон) за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној због уједначавања судске праксе, с обзиром да постоје различите одлуке судова о овом правном питању у којима је изражен правни став о праву на накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада супротан ставу из побијане одлуке, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члан 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је државни службеник и у спорном периоду био је запослен код тужене на пословима ... у служби за ... Казнено поправног завода. Пребивалиште тужиоца је у ..., па је ради доласка на рад и повратка са рада путовао до радног места у Београду на релацији ... – Крагујевац и Крагујевац – Београд, али му тужена у утуженом периоду није плаћала трошкове превоза, у ком периоду је користио аутобуски превоз. Утврђено је да је управник Завода код тужене, увео нову процедуру за признавање права на трошкове превоза, тако што је запосленима који нису имали пребивалиште на територији Београда од јануара 2012. године тражио да поднесу захтев за исплату путних трошкова, коју су подносили техничком секретару код управника и уз захтев су подносили потврду превозника о висини цене месечне претплатне карте, а од јануара 2013. године на основу одлуке управника исплата је обустављена. Тужиоцу је, на основу поднетих захтева од 05.12.2012. године и 04.01.2013. године, тужена решењима о накнади трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада од 04.02.2013. године и 12.02.2013. године утврдила право на накнаду тих трошкова за децембар 2012. године и јануар 2013. године у износима од по 24.630,00 динара, који су му исплаћени 25.04.2013. године. На основу изјаве тужиоца од 04.11.2013. године која је сматрана захтевом за накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор, тужена је решењем од 06.12.2013. године тужиоцу утврдила право на накнаду штете због десет радних дана неискоришћеног годишњег одмора за 2011. годину у висини плате која му је исплаћена за јун 2012. године, умањено за сразмеран број искоришћених дана годишњег одмора. Тужилац није водио управни спор због тзв. „ћутања управе“. Почев од априла 2015. године, тужена запосленима исплаћује трошкове превоза. Висина накнаде на име трошкова превоза у спорном периоду (фебруар и март 2013. године) као и висина камате утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака, што представља предмет (спорни део) тужбеног захтева у овој правној ствари.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су делимично усвојили тужбени захтев оценивши да тужиоцу припада на име накнаде штете исплата за неискоришћени годишњи одмор за 2011. годину и законска затезна камата обрачуната на главницу, као и законска затезна камата за период кашњења на име исплаћених износа трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада, будући да је тужена наведене исплате испунила са закашњењем. Одбијен је тужбени захтев у побијаном делу којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада за фебруар 2013. године и март 2013. године исплати појединачно утврђене износе (са припадајућом законском затезном каматом), закључивши да о праву запосленог код тужене не одлучује суд, већ надлежни функционер тужене, те да је тужилац ради заштите овог свог права морао поштовати поступак из члана 140. до 143. Закона о државним службеницима, што је он пропустио да учини, с обзиром да није доказао да се писменим путем обраћао туженој захтевом за накнаду ових трошкова, нити је покретао управни спор због тзв. „ћутања управе“. Како тужиоцу право на накнаду ових трошкова није признато, то исту не може тражити у овом судском поступку (пред судом опште надлежности), јер је у парници суд једино надлежан да одлучује о захтеву за накнаду штете због незаконитог или неправилног рада органа тужене у смислу члана 172. ЗОО, уколико је исплату ове накнаде тужени орган утврдио појединачним коначним и

правноснажним актом, али је неосновано обуставио исплату истих или је нередовно вршио њихову исплату.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Тужилац је запослен код тужене и има статус државног службеника, па се о његовим правима на накнаду трошкова везаних за рад одлучује применом Закона о платама државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС“, бр.62/06, ... 99/14). Одредбом члана 37. став 1. овог закона о платама државних прописано је да државни службеник има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, за време које је провео на службеном путу у земљи и иностранству, за смештај и исхрану док ради и борави на терену и на накнаду трошкова који су изазвани привременим или трајним премештајем у друго место рада, док је ставом 2. истог члана прописано да услови за накнаду трошкова, њихова висина и начин на који се остварују прописују се Уредбом Владе. Уредба Владе која регулише ову материју је Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС“, бр.98/07-пречишћен текст), којом је у члану 2. став 1. тачка 1. предвиђено да се државном службенику и намештенику накнађују трошкови превоза за долазак на рад и одлазак са рада, а чланом 3. ове уредбе предвиђено да се државном службенику и намештенику надокнађују трошкови превоза за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском, односно међуградском саобраћају.

По оцени Врховног суда погрешан је закључак нижестепених судова да тужилац нема право на накнаду трошкова превоза зато што није доставио писани доказ да је тужена о његовом захтеву одлучивала и да је искористио право на приговор, односно жалбу жалбеној комисији, односно доказ да је тужилац остварио судску заштиту пред надлежним судом за поништај одлуке којом је негативно одлучено о његовом захтеву или да је покренуо спор зато што се није уопште одлучило о његовом захтеву („ћутање управе“). Супротно овом становишту, Врховни суд налази да право на исплату трошкова превоза није условљено подношењем захтева и да ли је о његовом захтеву одлучено или доказивањем да је запослени стварно сносио ове трошкове (достављање карата). Ово право запослених засновано је на цитираној одредби члана 37. Закона о платама државних службеника и намештеника и члана 3. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника. Тужена је зато у обавези да тужиоцу плати трошкове превоза које је имао за долазак на рад и одлазак са рада на релацији ... (место пребивалишта) - Београд (место рада) без обзира да ли је у утуженом периоду подносио захтев за накнаду, односно да ли је о његовом захтеву одлучено. Закон о платама државних службеника и намештеника и Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника не прописују обавезу запосленог да за остваривање законског права на накнаду трошкова превоза мора да поднесе руководиоцу посебан захтев, као ни да поднесе жалбу у случају кад функционер одлучи о захтеву, као и у случају тзв. „ћутања управе“. Право запосленог на трошкове превоза засновано је непосредно на закону и подзаконском акту, а да ли ће руководиоци органа да о том праву одлучују посебним решењем за сваког запосленог појединачно, није од утицаја на обавезу накнаде трошкова превоза. Из наведеног произлази да је

тужена, право које је тужиоцу било признато, без законитог правног основа ускратила, тако што му је у спорном периоду неосновано обуставила исплату накнаде трошкова превоза, којима је он био изложен ради доласка на рад и повратка са рада, а у висини месечне претплатне карте аутобуског превозника, па сходно члану 172. ЗОО, па по оцени Врховног суда он основано потражује накнаду ових трошкова.

Приликом одлучивања Врховни суд је имао у виду да су тачни наводи другостепеног суда да државни службеници, у које спада и тужилац, своја права остварују пред надлежним органом послодавца, а повреду својих права штите у поступку предвиђеном Законом о државним службеницима - у управном поступку пред надлежном жалбеном комисијом и Управним судом. Међутим, у конкретном случају тужилац тужбом не тражи признавање права на трошкове превоза за долазак на рад и повратак са рада, већ накнаду штете у висини ових трошкова којима је био изложен у спорном периоду, што у складу са одредбом члана 1. ЗПП, јесте предмет судске заштите пред судом опште надлежности, па његов захтев није могао бити одбијен из разлога што то није учинио у складу са одредбама члана 140. до 143. Закона о државним службеницима.

На основу изнетог, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. и 154. ЗПП припадају опредељени трошкови овог поступка, који су досуђени у висини од 12.000,00 динара и који обухватају трошкове за састав ревизије од адвоката на основу Тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић